

Veszélyes anyag jelenlétében történt beavatkozások 2003-ban

2003-ban a tűzoltóságok egységei és a veszélyhelyzeti felderítő csoportok 356 esetben végeztek beavatkozást veszélyes anyag jelenlétében. A bekövetkezett esetek száma az 1993 óta vezetett statisztika szerint a legmagasabb, a 2002. évi értéknél 17,7 %-kal magasabb volt.

Hol fordultak elő a balesetek?

Megye/Főváros	Szállítás		Ipar, ker.	Mezőgazd.	Ház-tartás	Egyéb	Össz.	%
	Közúti	Vasúti						
Baranya	1	-	-	-	9	1	11	3,1
Bács-Kiskun	1	-	-	-	4	-	5	1,4
Békés	3	-	1	-	14	2	20	5,61
Borsod-Abaúj-Zemplén	5	-	4	1	11	-	21	5,9
Csongrád	4	-	6	1	4	2	17	4,77
Fejér	1	1	2	-	2	1	7	1,96
Győr-Moson-Sopron	1	-	1	-	-	-	2	0,56
Hajdu-Bihar	1	-	3	-	6	6	16	4,5
Heves	1	-	1	1	4	3	10	2,8
Jász-Nagykun-Szolnok	-	-	2	1	8	-	11	3,1
Komárom-Esztergom	-	-	-	-	-	-	-	0
Nógrád	-	1	1	-	1	-	3	0,85
Pest	11	2	10	-	29	3	55	15,45
Somogy	5	1	2	1	-	1	10	2,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3	-	2	-	4	-	9	2,52
Tolna	2	-	3	-	7	-	12	3,37
Vas	1	-	4	-	-	1	6	1,68
Veszprém	4	-	-	-	-	-	4	1,12
Zala	9	-	2	2	2	-	15	4,21
Fővárosi Tűzoltóság + Fővárosi Polgári Védelmi Parancsnokság	20	1	18	-	18	17	74	20,8
Reptéri Katasztrófavédelmi Igazgatóság						48	48	13,5
Összesen	73	6	62	7	123	85	356	100,0

Nagyobb balesetek 2003-ban

2003-ban a legsúlyosabb ipari balesetek közé tartozott a kaposvári Kométa Kft. hűtőházában tárolt zsír és az épület parafa szigetelésének égése. Az épületben 45 tonna ammónia, PB- és oxigénpalackok voltak. Ezek sikeres kimenekítésével, az ammónia átfejtésével sikerült elkerülni a még súlyosabb balesetet.

Gyakoriak voltak a raktártűzök is, ilyen esetekben különösen veszélyes a tárolt anyag égéstermékének környezetbe kerülése.

A közlekedési balesetek közül jelentős volt a röszei, ahol alkil-szulfonsavat szállító kamion, valamint Zalalövő határában egy olvasztott fenolt szállító tartály gépkocsi borult fel. Csongrád megyében december 4-én egy mintegy 800 kg bárium-karbonátot szállító szlovák teherautó borult az árokba. A rendkívül mérgező anyag kis része a környezetbe került.

A beavatkozások előfordulási hely szerinti megoszlása 2000-2003

Előfordulás	2000.		2001.		2002.		2003.	
	Eset	%	Eset	%	Eset	%	Eset	%
Háztartás	82	33	124	37	142	48	123	35
Ipar	30	12	42	13	53	18	62	17
Mezőgazdaság	13	5	6	2	6	2	7	2
Szállítás	82	33	112	34	58	20	79	22
Egyéb	41	17	48	14	34	12	85	35
Összesen	248	100	332	100	293	100	356	100

Jelentősen megemelkedett az egyéb kategóriába tartozó (repülőtér, kórház, irodaház, fürdők) esetek száma is. A háztartási balesetek száma a kiemelkedő 2002-eshez képest kissé csökkent, míg a szállítás közben bekövetkezett balesetek gyakorisága átlagosnak mondható.

A veszélyes anyagok előfordulása 2003-ban

Fsz	Anyagnév	Alka- lom	Fsz	Anyagnév	Alka- lom
1.	2-nitro 5- klór-benzotrifluorid	1	2.	Alumínium salak	1
3.	Ammónia	11	4.	Aceton-peroxid	1
5.	Argon gáz	2	6.	Bárium-karbonát	1
7.	Benzin	15	8.	Dimetil-formamid	1
9.	Disszugáz (acetilén)	13	10.	Ecetsav	2
11.	Etil-alkohol	1	12.	Etilén	1
13.	Fenol	1	14.	Formaldehid-oldat	2
15.	Foszforsav	1	16.	Földgáz	42
17.	Freon	2	18.	Gázolaj, fűtőolaj	33
19.	Gyantaoldat	1	20.	Hidrogén-bromid	1
21.	Hidrogén-peroxid	1	22.	Hidraulika olaj	2
23.	Higany	2	24.	Hungazin 500 FW	1
25.	Hűtőgáz	1	26.	Ipari vér	1
27.	Ipari vér	1	28.	Ismeretlen anyag	29
29.	Kalcium-karbid	1	30.	Kálium-hidroxid	2
31.	Kén	1	32.	Kéndioxid	1
33.	Kénhidrogén	2	34.	Kénsav	2
35.	Kerozin	23	36.	Klór	3
37.	Klór-anil	1	38.	LPG gáz	1
39.	Maró lúg	1	40.	Mélyhűtött oxigén	2
41.	Metán	5	42.	Mevinfosz	1
43.	Mono-etil-éter	1	44.	Motorolaj	1
45.	Nátrium	1	46.	Nátrium-hidroxid	3
47.	Nátrium-ditionid	1	48.	Nitrogén	1
49.	Oxigén-gáz	9	50.	Parafenol-szulfonsav	1
51.	Pirotechnikai anyag	2	52.	Propán	1
53.	Propán-bután	101	54.	Propilén	1
55.	P-toluol-szulfonsav	1	56.	Robbanó anyag	3
57.	Salétromsav	1	58.	Sósav	2
59.	Szorbaldhid	1	60.	Szendioxid	8
61.	Szénmonoxid	5	62.	Szénhidrogén származék	2
63.	Trafóolaj	1	64.	Toluol	1
65.	Toluol- diizocianát	1	66.	Veszélyes szilárd hulladék	1
67.	Volfram 188-as izotóp	1			

A leggyakrabban előforduló veszélyes anyagok 2000 – 2003.

	2000	2001	2002	2003
összesen előforduló veszélyes anyagfajta száma	51	54	43	67
az egyes anyagok előfordulásának esetszáma	2000	2001	2002	2003
acetilén	5	13	17	13
ammónia	8	4	4	11
benzin	21	40	8	15
földgáz	34	55	59	42
gázolaj, fűtőolaj	15	30	28	33
kerozin	1	3	9	23
oxigén	3	-	14	9
propán-bután gáz	71	107	98	101
sósav	6	1	3	2

Az előforduló veszélyes anyagok száma 2003-ban kimagaslóan magas. A beavatkozásoknál a PB gázpalackok előfordulása a leggyakoribb, ezek a lakás-, garázs- és műhelytüzeknél jelentenek komoly veszélyforrást. Második helyen a földgázvezetékekkel kapcsolatos balesetek, a gázvezetékek törése, repedése a veszélyeztető forrás. A harmadik és negyedik helyen a gázolaj, fűtőolaj és a kerozin található, ezek leggyakrabban a szállítás során, illetve a repülőgépek feltöltésénél ömlenek ki. A kerozin, mint veszélyforrás megjelenése 2003-ban igen kimagasló számmal jelentkezett. Oxigénpalack leginkább a garázs és műhelytüzeknél van jelen.

A sósav jelenlétében bekövetkezett balesetek száma aránylag nem túl gyakori, annak ellenére, hogy felhasználása igen széleskörű.

2003-ban a balesetek során 4 fő tűzoltó, a polgári lakosság köréből pedig 30 fő sérült meg, valamint 4 fő polgári személy hunyt el. A lakossági sérülések – elsősorban - a propán-bután palackok robbanása miatt következtek be. Egy veszélyes hulladékot szállító tehergépjármű rakodás közben kigyulladt, a tűz oltásában tevékenykedő tűzoltók közül esetleges mérgezési tünetek megfigyelésére 18 személyt kórházba szállítottak. Az eset kapcsán komoly mérgezés szerencsére nem történt.

Összegezve

A 2003. évben veszélyes anyag jelenlétében bekövetkezett balesetek leggyakoribb kiváltó oka a háztartási-, garázs- és műhelytüzek során a propán-bután palackok jelenléte volt. A második leggyakoribb ok a földgáz vezetékek munkagéppel való megsértéséből adódott. Harmadsorban pedig a közlekedési balesetek következtében felborult és megsérült tartányos gépjárművek balesete, felborulása, aminek következtében veszélyes anyagok kerültek a környezetbe.

VFCS-k alkalmazásai 2003-ban

2003-ban a 13 VFCS összesen 358 esetben került alkalmazásra. Ebből a riasztások száma 166 volt, mely az összes alkalmazás 46,4 %-a.

A riasztások közül 72 eset lakossági bejelentés volt, melyek között gyakran szerepel a csatorna szag érzékelése, elhagyott hordók fellelése, sugárzónak vélt anyag bejelentése.

Az ipari balesetek közül többször kellett vonulni raktártűzhez, ahol a raktározott vegyszerek égésterméke indokolta a csoportok alkalmazását, de itt kell megemlíteni a Fővárosban a Szilas ill. a Rákos patak vízébe ömlött sárgás, habzó, ill. sötétszínű folyadék okozta veszélyhelyzeteket is.

A közlekedési balesetek közül jelentős volt a röszei, ahol alkil-szulfonsavat szállító kamion, Zalalövő határában egy olvasztott fenolt szállító tartálykocsi borult fel, valamint a barium-karbonátot szállító szlovák teherautó balesete.

2003-ban 44 esetben vonultak ki a VFCS-k Bacillus anthrax gyanús küldemények elszállítására (az összes alkalmazás 13,3 %-a). Azokban a megyékben, ahol nincs VFCS, a tűzoltók, vagy a katasztrófavédelem más dolgozói végezték el a gyanús minták begyűjtését, az ÁNTSZ-be való szállítását. 2001. szeptember 11.-óta eddig összesen 1067 minta bevizsgálása történt meg, melyek közül egy sem bizonyult pozitívnak. Ha figyelembe vesszük a 2001. szeptembere óta történeteket, annak ellenére, hogy még mindig előfordul B. anthrax gyanús eset, ezek számának csökkenése jól látható:

Esetszám	2001	2002	2003
	475	80	44

A 2003-ban előforduló veszélyes anyagok és a helyszínen végzett tevékenység felsorolása

Anyagnév	Előfordulás száma	sikerült-e a kimutatás, azonosítás	tevékenység a helyszínen
Ammónia	6	+	mérés: kimutatócső
B. anthrax	44	-	összegyűjtés, szállítás
Ecetsav	2	+	Mérés: Kimutatócső
Etilalkohol	2	+	Mérés: Kimutatócső
Fenol	1	+	Mérés: Kimutatócső
Festékiszap	1	+	Azonosítás az edényen lévő feliratból
Földgáz	1	+	Mérés: Passport, Miniwarn
Galvániszap	1	+	Azonosítás okmányból
Gyomirtó	1	+	Mérés: Gascorder, Miniwarn
Higany	4	+	Összegyűjtés, mentesítés
Ismeretlen	15	-	
Kalcium-klorid	1	+	Mintavétel
Kénhidrogén	1	+	Mérés: kimutatócső, Miniwarn
Kerozin	1	-	Mérés: Passport
Klór	3	+	Mérés: Passport
Kloroform	1	+	Mintavétel
Natrium-hidroxid	1	+	Tanácsadás
Növényvédőszer	3		Mintavétel

Olajszennyezés	2	+	Szemrevételezés
Sugárzásmérés	3	-	Mérés: IH-95, Autocont
Szén-monoxid	1	+	Mérés: Miniwarn, kimutatócsövek

A veszélyes anyagok fajtáit tekintve összesen 17 félével találkoztak a csoportok, 44 esetben B. anthrax gyanús küldeményhez, 4 alkalommal higany kifolyáshoz, 3-3 alkalommal sugárzásmérésre, klórömléshez, illetve növényvédőszer okozta szennyeződéshez riasztották a VFCS-eket. 15 alkalommal nem volt kimutatható a veszélyt okozó anyag, a többi veszélyes anyag 1 – 2 alkalommal fordult elő.

